

Recht op terugkeer

Het wetsvoorstel lijkt te impliceren dat Nederlanders die niet over de juiste medische bescheiden beschikken – maar overigens wel kunnen aantonen de Nederlandse nationaliteit te hebben – op die grond aan de grens geweigerd kunnen worden. Voor zover dit inderdaad de bedoeling van het wetsvoorstel is, botst het met artikel 3 Protocol 4 EVRM, dat uitzetting en beperking van het recht op terugkeer voor eigen onderdanen uitdrukkelijk uitsluit.

Alleen al op grond van deze dubbelzinnigheid, dient het voorstel te worden verhelderd en aangepast. Indien niet-toelating niet tot de door het wetsvoorstel beoogde scenario's behoort, wat men mag hopen, dient dit uitdrukkelijk te worden vermeld om iedere misvatting over dit grondrecht in de praktijk te voorkomen, temeer daar het begrip 'toezichthouder' in artikel 1 Wpg niet wordt gedefinieerd en dus ook niet duidelijk is wie precies wat mag stellen. Verder kan Denemarken, dat eveneens een streng preventief beleid voert, als voorbeeld dienen omdat het Deense staatsburgers in dezelfde omstandigheden verplicht om binnen 24 uur na terugkeer in Denemarken zelf een test te laten afnemen plus quarantaine. Dit systeem werkt prima in Denemarken, waar de cijfers relatief goed zijn, en levert geen mogelijke of feitelijke strijd met artikel 3 Protocol 4 EVRM op.

Vaccinatie

Voorts ontbreekt in het wetsvoorstel iedere verwijzing naar het vaccinatieplan van de overheid. Dit verbaast nogal. Het hele overheidsbeleid is er een jaar lang op gericht geweest dat massale vaccinatie de noodzakelijke maatschappelijke verlichting zou brengen. Het viel op dat de Minister in de persconferentie van maandag 8 maart jl. voor het eerst de waarde van een vaccin begon te relativeren. Deze onzekerheden bestonden echter altijd al ten aanzien van te ontwikkelen vaccins en 100% garantie is nooit een reële optie geweest bij welke vaccin dan ook - dus ook nu in het geval van covid-19 niet.

Dat massale vaccinatie verder een zeer probaat middel is, blijkt ook duidelijk uit het infectieverloop in het VK. De gevreesde Britse variant die daar ontstond, resulteerde aanvankelijk in grote verslechtingen van de infectiegraad en ziekenhuisopnames en leidde in Nederland zelf tot strengere en zeer ingrijpende preventieve maatregelen zoals de avondklok. Inmiddels is die besmettelijkere variant in het VK juist dankzij grootscheepse vaccinatie teruggedrongen. Bekende virologen pleiten ook in Nederland voor snelle, massale vaccinatie als doelmatig preventief middel tegen eventuele mutaties. Daar zou dus alle aandacht van de overheid op moeten zijn gericht en niet zozeer op het invoeren van nog meer beperkende regels.

Wanneer iemand kan aantonen volledig te zijn gevaccineerd met een door de EMA goedgekeurd vaccin, behoren de vereisten in het wetsvoorstel van negatief testresultaat en quarantaine automatisch te vervallen. Artikel 58nb lid 4 a kan zich hiervoor lenen. Zo niet, dan rijst de vraag of de overheid zelf nog wel gelooft in de waarde van haar vaccinatiebeleid, hetgeen niet bevorderlijk is voor het draagvlak voor haar coronabeleid in het algemeen en haar vaccinatieprogramma in het bijzonder.

Proportionaliteit

De wetgever dient zich af te vragen of de proportionaliteit nog wel gediend wordt door het wetsvoorstel. Het voorstel richt zich immers niet tot specifieke, individuele gevallen waar goede grond tot besmettingsvrees bestaat - zoals de Wpg oorspronkelijk is ingericht. Voor wat Europa betreft, richt het wetsvoorstel zich juist tegen wie dan ook die in een ander EU of Schengen land is geweest, met letterlijk als enige uitzondering IJsland. Het ligt niet voor de hand dat woonachtigen van Nederland die b.v. een kort bezoek aan een land met een vergelijkbare of lagere infectiegraad hebben gebracht, daar per se meer risico op infectie lopen dan door in Nederland te blijven en uitgebreid boodschappen te doen in kleine supermarkt of hun haar te laten verzorgen in een kapsalon die 5 of 6 dagen per week volgeboekt is met een toestroom van klanten.

Consistentie

Het vaccinatieplan hapert en dat mag zeker niet alleen op het conto van de overheid worden geschreven: de producenten en de EU spelen daarin immers ook een heel belangrijke rol. Maar na een jaar van beperkingen mag het gebrek aan succes van de overheid ook niet worden geschreven op het conto van de burgers, van wie de overheid bij monde van de Minister-President en de Minister herhaaldelijk heeft aangegeven dat de meesten zich goed aan de regels houden. Voor die burgers dient het kabinet hard te streven naar méér vrijheid, zoals het ook aangeeft in de persconferenties, en naar niet minder, zoals het vervolgens in dit wetsvoorstel toch doet.